

Daniela Kučerová: **ČTENÁŘSTVÍ A HODNOTY STUDENTŮ FHS UK**

Bakalářská práce na FHS UK, IZV

Posudek vedoucího práce

Daniela Kučerová navštěvovala můj seminář po tři semestry. Během práce v semináři zvládla základní postupy zkoumání hodnot a také součást řemesla, tedy užívání základních operací v rámci SPSS.

Problém propojení a především problém interpretací, sice také cvičila, ale fakticky si je ověřila teprve při práci na bakalářské studii.

Práce je rozdělena do dvou částí. V první se autorka zabývá vlastně teoretickými východiskami. Nejsou nijak jednoduchá, protože jde jednak o problém utváření a specifikace hodnotových struktur a také o problematiku čtenářství a jeho místa nejen v socializačním procesu, ale v potencích vlivů na výběr a interiorizaci hodnot. Tato témata nejsou obvykle spojována, i když jejich provázání je teoreticky (i empiricky) předpokládáno. Provázání je řídké snad i proto, že samy o sobě představují obě tématicky komplex složitých a ne jednoznačně vymezených problémů.

D. Kučerová podala stručné, ale využitelné teoretické vymezení obou. Jde o vymezení účelová, která se pak promítají do zpracování a interpretace empirických zjištění. Po celou dobu práce charakterizovalo D. Kučerovou zaměření na pokud možno jednoznačná pojetí a vymezení. To je u daných témat poměrně komplikované: literatura nic takového v zásadě nenabízí. U hodnotových struktur se autorka držela konceptu, s nímž pracovala po dobu studia. Tam je opora jistější – ve vztahu k tomuto konceptu. Sám koncept je ověřován přes dvacet let. Autorka ukázala, že i analýza za poslední období může přinést výsledky.

Pro autorku je rovněž příznačné, že s pojmy zachází tak, jak jim rozumí. Ne tak, aby jim stejným způsobem porozuměl i čtenář. Při dobré vůli se k tématu čtenář dopracuje. Ale není to samozřejmé. Příklad? Hned užití pojmu demografie. Ten se objevuje rovnou v úvodu. Autorka konstatuje, že jde „o vliv demografie na...“ Inu, demografie sama vliv žádný nemá. To, co má v různé míře vliv jak na čtenářství, tak na proces interiorizace hodnot, jsou demografické indikace respondentů. Podobně je to i s jinými pojmy. V zacházení s nimi v empirické části je pak zřejmé, co má autorka na mysli – musí dané pojmy prezentovat v plně operacionalizované podobě. To pomáhá. Zároveň ale i tady je patrná snaha autorky „zvládnout co nejuplněji a nejjasněji“ problém – omezení dané samotnou technikou sběru dat je tu nepochybně výrazné. Takže nejde – zase třeba u demografických indikací – konstatovat, že mají či nemají vliv. Ty, které byly předmětem výzkumu, takový vliv mají či nemají. Nejde ovšem o vyčerpání všech potenciálních demografických vlivů, atd.

Samotné výsledky empirických šetření jsou zpracovány ve strukturované a přehledné podobě. Pokud jde o dílčí výsledky, je pro mě znovu pozoruhodný jednoznačný vztah pohádek či zpívanek v dětství a následného čtenářství a především vlivu této skutečnosti na přijímané hodnotové orientace. Jde

zřejmě o indikaci, která má v naší sociokulturní oblasti obecný význam, protože se potvrzuje v každém výzkumu, kde je použita. Našla autorka ještě něco, co by mělo v rámci zkoumaných dat podobně jasně artikulovaný vztah k přijímání té polohy hodnotových orientací, která je spojována s otevřeností a svobodomyšlností ve společnosti?

Práce je ucelená, má výraznou vypovídací hodnotu. Bylo by asi lepší, kdyby se autorce víc povedlo dát získané poznatky do dalších souvislostí. Ale to bych asi chtěl od bakalářské práce příliš.

To, co práci škodí, jsou časté nedůslednosti a nepřesnosti. Za všechny pár příkladů:

Je dobře, když autorka (str.14 – 15) uvádí, že bude vycházet z pojetí statusu Bengsona, ale proč jen Bengson, když jde o tři autory?

S prameny je vůbec občas potíže. Tak dosavad poslední publikace autora tohoto posudku (Prudký, 2014) nevyšla v Praze (jak je uvěřeno v seznamu použité literatury), ale v Brně. Proč není v pramenech uveden Urban (2011, citovaný na str. 18)? Na téže straně je uvedeno „podle Hudeček“ dvakrát. Když je uvedena citace je potřeba vždy uvést i stránku odkud pochází. (Např. na str.16 citovaný Gabal a Helšusová Václavíková, bez uvedení stránky).

Práci považuji za přijatelnou pro obhajobu a navrhuji její ocenění známkou velmi dobře.

Libor Prudký

FHS UK

Praha, srpen 2016